

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 9. septembra 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v občianskych veciach – Dedenie – Nariadenie (EÚ) č. 650/2012 – Článok 6 písm. a) – Odmietnutie vykonávať právomoc – Článok 7 písm. a) – Súdna právomoc – Preskúmanie zo strany súdu, ktorý začal konať ako druhý v poradí – Článok 22 – Voľba rozhodného práva – Článok 39 – Vzájomné uznávanie – Článok 83 ods. 4 – Prechodné ustanovenia“

Vo veci C-422/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ podaný rozhodnutím Oberlandesgericht Köln (Vyšší krajský súd Kolín nad Rýnom, Nemecko) z 28. augusta 2020 a doručený Súdnemu dvoru 8. septembra 2020, ktorý súvisí s konaním:

RK

proti

CR,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda šiestej komory L. Bay Larsen, sudcovia C. Toader (spravodajkyňa) a N. Jääskinen,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- CR, v zastúpení: I. Sommer, Rechtsanwältin,
- španielska vláda, v zastúpení: M. J. Ruiz Sánchez, splnomocnená zástupkyňa,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci E. Manzo, avvocato dello Stato,

* Jazyk konania: nemčina.

– Európska komisia, v zastúpení: M. Heller a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 8. júla 2021,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 písm. a), článku 7 písm. a), článku 22 a článku 83 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 201, 2012, s. 107, ďalej len „nariadenie o dedičských veciach“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi RK a CR vo veci návrhu poslednej uvedenej osoby na vydanie vnútroštátneho osvedčenia o dedičstve a európskeho osvedčenia o dedičstve v nadväznosti na úmrtie jej manžela.

Právny rámec

- 3 Podľa odôvodnení 27 a 59 nariadenia o dedičských veciach:
„(27) Cieľom ustanovení tohto nariadenia je zabezpečiť, aby orgán, ktorý koná v dedičskej veci, vo väčšine prípadov uplatňoval vlastný právny poriadok. V tomto nariadení sa preto ustanovujú mechanizmy, ktoré by sa uplatnili v prípade, keď si zosnulý ako právny poriadok, ktorým sa má spravovať dedenie po ňom, zvolil právny poriadok členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom.
...
(59) V tomto nariadení by sa vzhľadom na jeho všeobecný cieľ, ktorým je vzájomné uznávanie rozhodnutí vydaných v členských štátoch v dedičských veciach... mali stanoviť pravidlá týkajúce sa uznávania, vykonateľnosti a výkonu rozhodnutí...“
- 4 Článok 3 nariadenia o dedičských veciach, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, vo svojom odseku 1 stanovuje:
„Na účely tohto nariadenia:
...
g) ‚rozhodnutie‘ je akékoľvek rozhodnutie v dedičskej veci, ktoré vydal súd členského štátu, bez ohľadu na jeho označenie, vrátane rozhodnutia o určení výšky trov alebo výdavkov súdnym úradníkom;
...“

- 5 Článok 4 tohto nariadenia, nazvaný „Všeobecná právomoc“, stanovuje:
- „Právomoc konať vo veci celého dedičstva majú sudy členského štátu, v ktorom mal zosnulý obvyklý pobyt v čase smrti.“
- 6 Článok 6 uvedeného nariadenia, nazvaný „Odmietnutie vykonávať právomoc v prípade voľby práva“, uvádza:
- „Ak je právny poriadok, ktorý si zosnulý zvolil na vyporiadanie svojho dedičstva podľa článku 22, právnym poriadkom členského štátu, konajúci súd podľa článku 4 alebo článku 10:
- a) môže na žiadosť niektorého z účastníkov konania odmietnuť vykonávať právomoc, ak sa vzhľadom na praktické okolnosti dedičskej veci, ako napríklad obvyklý pobyt účastníkov a miesto, kde sa nachádza majetok, ktorý je predmetom dedičstva, domnieva, že sudy členského štátu zvoleného právneho poriadku sú vhodnejšie na konanie v dedičskej veci...
- ...“
- 7 Článok 7 uvedeného nariadenia, nazvaný „Právomoc v prípade voľby práva“, uvádza:
- „Sudy členského štátu, ktorého právny poriadok si zvolil zosnulý podľa článku 22, majú právomoc konať v dedičskej veci, ak:
- a) predtým konajúci súd odmietol vykonávať právomoc v rovnakej veci podľa článku 6;
- ...“
- 8 Článok 10 tohto nariadenia, nazvaný „Subsidiárna právomoc“, stanovuje:
- „1. Ak nemal zosnulý v čase smrti obvyklý pobyt v členskom štáte, majú napriek tomu právomoc konať vo veci celého dedičstva sudy členského štátu, v ktorom sa nachádza majetok, ktorý je predmetom dedičstva, ak:
- a) mal zosnulý v čase smrti štátnu príslušnosť tohto členského štátu alebo v prípade, že to tak nie je,
- b) mal zosnulý svoj predchádzajúci obvyklý pobyt v uvedenom členskom štáte a v čase, keď súd začal konať, neuplynulo viac ako päť rokov od zmeny tohto miesta obvyklého pobytu.
2. Ak na základe odseku 1 nemá právomoc žiadny súd v členskom štáte, majú právomoc konať o majetku, ktorý je predmetom dedičstva, sudy členského štátu, v ktorom sa tento majetok nachádza.“
- 9 Článok 22 tohto nariadenia, nazvaný „Voľba práva“, v odsekoch 1 a 2 stanovuje:
- „1. Osoba si môže za rozhodné právo, ktorým sa bude spravovať dedenie jej celého dedičstva, zvoliť právny poriadok štátu, ktorého je v čase voľby alebo úmrtia štátnym príslušníkom.
- Osoba so štátnou príslušnosťou viacerých štátov si môže zvoliť právny poriadok ktoréhokoľvek zo štátov, ktorých je v čase voľby alebo v čase úmrtia štátnym príslušníkom.

2. Volba sa urobí výslovne vo vyhlásení vo forme právneho úkonu nakladania s majetkom pre prípad smrti alebo vyplýva z ustanovení tohto právneho úkonu.“
- 10 Kapitola IV nariadenia o dedičských veciach, nazvaná „Uznávanie, vykonateľnosť a výkon rozhodnutí“, obsahuje články 39 až 58 tohto nariadenia.
- 11 Článok 39 tohto nariadenia s názvom „Uznávanie“ v odseku 1 stanovuje:
„Rozhodnutie vydané v členskom štáte sa v ostatných členských štátoch uznáva bez osobitného konania.“
- 12 Článok 40 uvedeného nariadenia s názvom „Dôvody neuznania“ uvádza:
„Rozhodnutie sa neuzná:
a) ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom (ordre public) v členskom štáte, v ktorom sa o uznanie žiada;
b) ak sa vydalo v neprítomnosti a odporcovi sa nedoručila písomnosť, ktorou sa začalo konanie, alebo rovnocenná písomnosť v dostatočnom predstihu a takým spôsobom, aby si mohol zabezpečiť obhajobu, okrem prípadu, keď opomenul začať konanie, ktorým by napadol rozhodnutie, keď tak mohol urobiť;
c) ak je nezlučiteľné s rozhodnutím vydaným v konaní medzi rovnakými účastníkmi v členskom štáte, v ktorom sa o uznanie žiada;
d) ak je nezlučiteľné so skorším rozhodnutím vydaným v inom členskom štáte alebo v treťom štáte v konaní v rovnakej veci a medzi rovnakými účastníkmi za predpokladu, že skoršie rozhodnutie spĺňa podmienky na jeho uznanie v členskom štáte, v ktorom sa o uznanie žiada.“
- 13 Článok 41 nariadenia o dedičských veciach s názvom „Zákaz skúmania vo veci samej“ stanovuje:
„Rozhodnutie vydané v členskom štáte sa za žiadnych okolností nesmie skúmať vo veci samej.“
- 14 Článok 83 tohto istého nariadenia, nazvaný „Prechodné ustanovenia“, v odsekoch 1 a 4 uvádza:
„1. Toto nariadenie sa vzťahuje na dedenie po osobách, ktoré zomreli 17. augusta 2015 alebo neskôr.
...
4. Ak bol právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti urobený pred 17. augustom 2015 v súlade s právnym poriadkom, ktorý by si zosnulý bol býval mohol zvoliť v súlade s týmto nariadením, tento právny poriadok sa považuje za právny poriadok zvolený za rozhodné právo pre dedenie.“
- 15 V zmysle článku 84 uvedeného nariadenia:
„Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 17. augusta 2015 okrem článkov 77 a 78, ktoré sa uplatňujú od 16. novembra 2014, a článkov 79, 80 a 81, ktoré sa uplatňujú od 5. júla 2012. ...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 16 CR po smrti svojho manžela, nemeckého občana, ku ktorej došlo 9. marca 2017, podala na Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren, Nemecko) návrh na vydanie vnútroštátneho osvedčenia o dedičstve, ako aj európskeho osvedčenia o dedičstve, a to na základe vlastnoručného závetu spísaného v nemčine 14. júna 1990, ktorým sa títo manželia navzájom ustanovili za svojich jediných dedičov.
- 17 RK, brat poručiteľa, napadol právomoc nemeckých súdov konať o tomto návrhu, a to z dôvodu, že poručiteľ mal v čase smrti obvyklý pobyt v Španielsku, pričom uvedený závet neobsahuje výslovnú voľbu rozhodného práva, ktorým sa má spravovať dedenie.
- 18 Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren, Nemecko) rozhodnutím z 20. decembra 2017 konštatoval, že boli preukázané skutočnosti potrebné na vydanie požadovaných osvedčení.
- 19 Na základe odvolania, ktoré podal RK, Oberlandesgericht Köln (Vyšší krajský súd Kolín nad Rýnom, Nemecko) uznesením zo 4. júla 2018 konštatoval, že Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren) nemal právomoc konať o danom návrhu, a to z dôvodu, že v súlade s kritériom obvyklého pobytu poručiteľa v čase jeho smrti stanoveným v článku 4 nariadenia o dedičských veciach majú právomoc len španielske súdy.
- 20 Juzgado de Primera Instancia e Instrucción n° 3 d'Estepona (Súd prvého stupňa č. 3 Estepona, Španielsko), na ktorý sa obrátila CR, uznesením z 29. apríla 2019 rozhodol, že „sa vzdáva vydania rozhodnutia [v dedičskom konaní vedenom na tomto súde], a to vzhľadom na to, že nemecké súdy sú vhodnejšie na konanie v dedičskej veci, ako aj z dôvodu praktických okolností, ako je obvyklý pobyt dotknutého účastníka konania a miesto, kde sa nachádza väčšina majetku, ktorý je predmetom dedičstva“.
- 21 CR podala vo forme notárskej zápisnice z 29. augusta 2019 na Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren) nový návrh na vydanie vnútroštátneho osvedčenia o dedičstve a európskeho osvedčenia o dedičstve, pričom sa odvolala na uznesenie španielskeho súdu. Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren) uznesením z 19. februára 2020 konštatoval, že má právomoc konať o návrhu podanom CR, pričom dospel k záveru, že uznesenie španielskeho súdu predstavuje odmietnutie vykonávať právomoc v zmysle článku 6 písm. a) nariadenia o dedičských veciach.
- 22 RK podal proti uzneseniu Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren) odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom uviedol, že v neprospech medzinárodnej právomoci nemeckých súdov svedčí viacero dôvodov.
- 23 Tento súd sa odvolal na rozsudok z 21. júna 2018, Oberle (C-20/17, EU:C:2018:485), pričom vyjadril pochybnosti, pokiaľ ide o uplatnenie a výklad určitých ustanovení nariadenia o dedičských veciach.

24 Za týchto podmienok Oberlandesgericht Köln (Vyšší krajský súd Kolín nad Rýnom) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Je na účely odmietnutia vykonávať právomoc zo strany súdu, ktorý začal konať skôr podľa článku 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach nevyhnutné, aby tento súd výslovne vyhlásil, že odmieta vykonávať svoju právomoc, alebo môže stačiť aj implicitné vyhlásenie, ak z neho prostredníctvom výkladu možno vyvodiť, že tento súd odmietol vykonávať svoju právomoc?
2. Je súd členského štátu, ktorého právomoc má vyplývať zo skutočnosti, že súd iného členského štátu, ktorý začal konať skôr, odmietol vykonávať svoju právomoc, oprávnený overiť, či boli splnené podmienky pre rozhodnutie skôr konajúceho súdu podľa článku 6 písm. a) a článku 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach? V akom rozsahu je rozhodnutie skôr konajúceho súdu záväzné?

Konkrétne:

- a) Je súd členského štátu, ktorého právomoc má vyplývať zo skutočnosti, že súd iného členského štátu, ktorý začal konať skôr, odmietol vykonávať svoju právomoc, oprávnený overiť, či si poručiteľ platne zvolil rozhodné právo členského štátu podľa článku 22 nariadenia o dedičských veciach?
- b) Je súd členského štátu, ktorého právomoc má vyplývať zo skutočnosti, že súd iného členského štátu, ktorý začal konať ako prvý, odmietol vykonávať svoju právomoc, oprávnený overiť, či na skôr konajúcom súde podal niektorý z účastníkov konania žiadosť podľa článku 6 písm. a) nariadenia o dedičských veciach, aby tento súd odmietol vykonávať svoju právomoc?
- c) Je súd členského štátu, ktorého právomoc má vyplývať zo skutočnosti, že súd iného členského štátu, ktorý začal konať skôr, odmietol vykonávať svoju právomoc, oprávnený overiť, či skôr konajúci súd oprávnene dospel k záveru, že súdy členského štátu zvoleného právneho poriadku sú vhodnejšie na konanie v dedičskej veci?
3. Uplatňujú sa článok 6 písm. a) a článok 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach, ktoré vychádzajú z predpokladu o voľbe rozhodného práva ‚podľa článku 22‘, aj v prípade, ak si poručiteľ v závete spísanom pred 17. augustom 2015 výslovne ani implicitne nezvolil rozhodné právo, pričom rozhodné právo pre dedenie môže vyplývať len z ustanovenia článku 83 ods. 4 nariadenia o dedičských veciach?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 25 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach vykladať v tom zmysle, že na to, aby došlo k odmietnutiu vykonávať právomoc v zmysle článku 6 písm. a) tohto nariadenia v prospech súdov členského štátu, ktorého právo si zvolil poručiteľ, je nevyhnutné, aby súd, ktorý začal konať skôr, výslovne vyhlásil, že odmieta vykonávať svoju právomoc.
- 26 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že pochybnosti vnútroštátneho súdu sa v tejto súvislosti týkajú skutočnosti, že v prejednávanej veci španielsky súd, ktorý začal konať skôr, výkon svojej právomoci neodmietol výslovne.

- 27 Ako pritom uviedla španielska vláda vo svojich písomných pripomienkach, na rozdiel od toho, čo možno konštatovať v prípade ostatných jazykových verzií, v španielskej jazykovej verzii existuje rozdiel medzi znením článku 6 písm. a) a článku 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach.
- 28 V španielskej jazykovej verzii totiž článok 6 písm. a) nariadenia o dedičských veciach používa výraz „abstenerse de conocer“, zatiaľ čo článok 7 písm. a) tohto nariadenia používa sloveso „inhibirse“. Naopak, v ostatných jazykových zneniach tak prvé, ako aj druhé z týchto ustanovení používa výrazy, ktoré výslovne odkazujú na odmietnutie vykonávať právomoc. Pokiaľ ide o tieto dve ustanovenia, nemecká verzia používa napríklad formuláciu „für unzuständig erklären“, anglická „decline jurisdiction“, francúzska „décliner sa compétence“, talianska „dichiarare la propria incompetenza“ a rumunská „decline competența“.
- 29 V prejednávanej veci súd, ktorý začal konať skôr, použil znenie španielskej verzie článku 6 písm. a) nariadenia o dedičských veciach, keď vyhlásil, že sa „vzdáva vydania rozhodnutia“. Skutočnosť, že toto ustanovenie v španielskej jazykovej verzii používa odlišnú formuláciu, než aká je použitá v článku 7 písm. a) uvedeného nariadenia, a že španielsky súd odkázal na formuláciu podľa prvého z týchto ustanovení, však nemá vplyv na platnosť odmietnutia vykonávať právomoc v zmysle týchto ustanovení.
- 30 V tejto súvislosti však je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch Európskej únie. V prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými verziami právnych textov Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať podľa všeobecnej systematiky a účelu právneho predpisu, ktorého súčasťou tvorí [rozsudok z 8. októbra 2020, United Biscuits (Pensions Trustees) a United Biscuits Pension Investments, C-235/19, EU:C:2020:801, bod 46, ako aj citovaná judikatúra].
- 31 Zo znenia článku 6 písm. a) nariadenia o dedičských veciach vyplýva, že predpokladom odmietnutia vykonávať právomoc je splnenie viacerých podmienok vymenovaných v tomto ustanovení, pričom toto odmietnutie je založené na posúdení skutkových okolností týkajúcich sa dedičstva zo strany súdu, ktorý začal konať skôr, s cieľom rozhodnúť, či sú na konanie v dedičskej veci vhodnejšie súdy členského štátu, ktorého právo bolo zvolené podľa článku 22 tohto nariadenia. Toto ustanovenie umožňuje zabezpečiť jednak to, aby v súlade s tým, čo sa uvádza v odôvodnení 27 uvedeného nariadenia, orgán konajúci v dedičskej veci uplatňoval vlastný právny poriadok, a jednak dosiahnuť cieľ tohto nariadenia spočívajúci v tom, aby sa právomoc priznala tým súdom, ktoré by sa mohli javiť ako najbližšie k účastníkom dedičského konania alebo k majetku, ktorý je predmetom dedičstva.
- 32 Pokiaľ ide o článok 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach, toto ustanovenie sa týka právomoci súdov členského štátu zvoleného právneho poriadku, pričom stanovuje, že tieto súdy majú právomoc pod podmienkou, že skôr konajúci súd v ich prospech odmietol podľa článku 6 písm. a) tohto nariadenia vykonať svoju právomoc.
- 33 Pritom ani článok 6 nariadenia o dedičských veciach, ani článok 7 tohto nariadenia vo svojom znení neobsahujú nijaký odkaz na to, v akej forme má skôr konajúci súd odmietnuť vykonávať svoju právomoc, a v dôsledku toho ani to, že by bolo nevyhnutné, aby tento súd urobil v tomto zmysle výslovné vyhlásenie, hoci dodržanie zásady právnej istoty vyžaduje, aby takéto odmietnutie vykonávať právomoc jednoznačne vyplývalo z vyhlásenia súdu, ktorý začal konať skôr, aby sa predišlo konfliktu právomocí medzi týmto súdom a súdom, ktorý by mal mať právomoc podľa článku 7 písm. a) uvedeného nariadenia.

- 34 V dôsledku toho nie je nevyhnutné, aby bolo odmietnutie vykonávať právomoc výslovné, pokiaľ tak, ako v konaní vo veci samej, zo vzdania sa vydania rozhodnutia, ktoré urobil skôr konajúci súd v zmysle článku 6 písm. a) rovnakého nariadenia jednoznačne vyplýva, že tento súd sa vzdal svojej právomoci v prospech súdov členského štátu právneho poriadku zvoleného poručiteľom, ktoré uvedený súd považuje za vhodnejšie na konanie v danej dedičskej veci.
- 35 Takýto výklad je totiž v súlade s cieľom spočívajúcim v uľahčení prístupu k spravodlivosti, zaručeným osobitne zásadou vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí, na ktorej je založené uplatňovanie ustanovení nariadenia o dedičských veciach a ktorá je zakotvená v článku 39 tohto nariadenia, čím sa v oblasti spolupráce v občianskych a obchodných veciach sleduje posilnenie zjednodušeného a účinného systému kolíznych noriem, uznávania a výkonu súdnych rozhodnutí prijatých v rámci dedičských vecí s cezhraničnými dôsledkami, a to s cieľom podporiť uskutočnenie cieľa zvereneného Únii, ktorá sa má stať priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, založeným na vysokom stupni dôvery, ktorá má existovať medzi členskými štátmi.
- 36 Vzhľadom na vyššie uvedené je na prvú otázku potrebné odpovedať tak, že článok 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach sa má vykladať v tom zmysle, že na to, aby došlo k odmietnutiu vykonávať právomoc v zmysle článku 6 písm. a) tohto nariadenia v prospech súdov členského štátu, ktorého právo si zvolil poručiteľ, nie je nevyhnutné, aby súd, ktorý začal konať skôr, výslovne vyhlásil, že odmieta vykonávať svoju právomoc, ale je potrebné, aby tento úmysel jednoznačne vyplýval z rozhodnutia, ktoré v tejto súvislosti vydal.

O druhej otázke

- 37 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 6 písm. a) a článok 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach majú vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, ktorý začal konať v nadväznosti na odmietnutie vykonávať právomoc, je oprávnený preskúmať, či boli splnené podmienky stanovené v týchto ustanoveniach na to, aby mohol skôr konajúci súd odmietnuť vykonávať svoju právomoc.
- 38 Presnejšie sa vnútroštátny súd pýta, či súd, ktorý začal konať ako druhý v poradí, môže preskúmať, či boli splnené tri podmienky vyžadované v článku 6 písm. a) nariadenia o dedičských veciach, ktorými je podmienené odmietnutie vykonávať právomoc, a to konkrétne po prvé, že poručiteľ vykonal podľa článku 22 tohto nariadenia platnú voľbu rozhodného práva, ktorým sa má spravovať dedenie po ňom, po druhé, že niektorý z účastníkov konania podal na skôr konajúcom súde žiadosť o takéto odmietnutie vykonávať právomoc, a po tretie, že súd, ktorý začal konať skôr, dospel k správneému záveru, že súdy členského štátu zvoleného právneho poriadku sú vhodnejšie na konanie v dedičskej veci.
- 39 V tejto súvislosti článok 6 písm. a) nariadenia o dedičských veciach stanovuje, že súd, ktorý začal konať skôr na základe článku 4 alebo 10 tohto nariadenia môže odmietnuť vykonávať svoju právomoc v prospech súdu členského štátu právneho poriadku zvoleného podľa článku 22 uvedeného nariadenia, ak sú splnené podmienky uvedené v prvom uvedenom ustanovení.
- 40 Ako pritom uviedol generálny advokát v bode 39 svojich návrhov, skutočnosť, že prijatie takéhoto rozhodnutia je len možnosťou, ktorú má skôr konajúci súd, a nie povinnosťou, je zásadnou indíciou, že súdy, v prospech ktorých skôr konajúci súd odmietol vykonávať svoju právomoc, by takéto rozhodnutie nemali preskúmať.

- 41 Podľa článku 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach majú súdy členského štátu právneho poriadku zvoleného podľa článku 22 tohto nariadenia právomoc konať v dedičskej veci, ak skôr konajúci súd odmietol vykonávať právomoc v rovnakej veci podľa článku 6 písm. a) uvedeného nariadenia. Tieto súdy teda nadobudnú právomoc len na základe samotnej skutočnosti, že existuje odmietnutie vykonávať právomoc v zmysle tohto posledného uvedeného ustanovenia.
- 42 Je tiež potrebné zdôrazniť, že odmietnutie vykonávať právomoc predstavuje rozhodnutie v zmysle článku 3 ods. 1 písm. g) nariadenia o dedičských veciach, takže sú uplatniteľné ustanovenia kapitoly IV tohto nariadenia týkajúce sa uznávania, vykonateľnosti a výkonu „rozhodnutí“, konkrétne články 39 až 58 uvedeného nariadenia.
- 43 Článok 39 nariadenia o dedičských veciach pritom stanovuje, že rozhodnutia vydané v niektorom členskom štáte sa v ostatných členských štátoch uznávajú bez osobitného konania a článok 41 tohto nariadenia spresňuje, že takéto rozhodnutia sa za žiadnych okolností nesmú skúmať vo veci samej. Pokiaľ ide o dôvody neuznania uvedené v článku 40 uvedeného nariadenia, žiadny z týchto dôvodov sa netýka možnosti, že by súd, ktorý začal konať ako druhý v poradí, dospel k záveru, že v rozhodnutí týkajúcom sa odmietnutia vykonávať právomoc bol nesprávne uplatnený článok 6 písm. a) rovnakého nariadenia.
- 44 Preto rozhodnutie, ktorým súd členského štátu odmietol vykonať svoju právomoc, zaväzuje súdy ostatných členských štátov, čo sa týka tak vzdania sa právomoci tohto súdu podľa článku 6 nariadenia o dedičských veciach, ako aj konštatovania o splnení podmienok vymenovaných v tomto ustanovení (pozri analogicky rozsudok z 15. novembra 2012, Gothaer Allgemeine Versicherung a i., C-456/11, EU:C:2012:719, bod 41).
- 45 Akýkoľvek iný výklad by mohol ohroziť zásady vzájomného uznávania a vzájomnej dôvery, na ktorých je založený systém zavedený nariadením o dedičských veciach.
- 46 Podľa judikatúry Súdneho dvora je totiž všeobecným cieľom, ktorý sleduje nariadenie o dedičských veciach, ako vyplýva z odôvodnenia 59 tohto nariadenia, vzájomné uznávanie rozhodnutí vydaných v členských štátoch v dedičských veciach s cezhraničnými dôsledkami (rozsudok zo 17. januára 2019, Brisch, C-102/18, EU:C:2019:34, bod 33).
- 47 Keby však bol súd členského štátu oprávnený preskúmať, či boli splnené podmienky uvedené v článku 6 písm. a) nariadenia o dedičských veciach, a prípadne odmietnuť uznať rozhodnutie, ktorým súd iného členského štátu odmietol vykonať svoju právomoc, toto oprávnenie by bolo v rozpore so systémom zavedeným týmto nariadením, keďže takéto odmietnutie by mohlo ohroziť účinné fungovanie tak pravidiel uvedených v kapitole IV uvedeného nariadenia, ako aj, v súlade s tým, čo uviedol generálny advokát v bode 59 svojich návrhov, mechanizmu stanoveného v článku 6 písm. a) a článku 7 písm. a) rovnakého nariadenia.
- 48 Okrem toho, ako tiež v podstate uviedol aj generálny advokát v bode 60 svojich návrhov, výklad uvedený v bode 44 tohto rozsudku umožňuje predísť aj negatívnemu konfliktu právomocí, ktorý by mohol viesť k nebezpečenstvu odopretia spravodlivosti.
- 49 Vzhľadom na uvedené je na druhú otázku potrebné odpovedať tak, že článok 6 písm. a), článok 7 písm. a) a článok 39 nariadenia o dedičských veciach sa majú vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, ktorý začal konať v nadväznosti na odmietnutie vykonávať právomoc, nie je oprávnený preskúmať, či boli splnené podmienky stanovené v týchto ustanoveniach na to, aby mohol skôr konajúci súd odmietnuť vykonávať svoju právomoc.

O tretej otázke

- 50 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa pravidlá právomoci stanovené v článku 6 písm. a) a článku 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach uplatnia aj vtedy, keď poručiteľ vo svojom závete vyhotovenom pred 17. augustom 2015 nezvolil rozhodné právo pre dedenie, pričom určenie tohto práva vyplýva len z článku 83 ods. 4 tohto nariadenia.
- 51 V tejto súvislosti je na úvod potrebné pripomenúť, že aj keď podľa článku 267 ZFEÚ má Súdny dvor právomoc vykladať článok 6 písm. a) a článok 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach, uplatňovanie takto vyložených ustanovení vo veci samej je vyhradené vnútroštátnemu súdu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. septembra 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, bod 52).
- 52 Z článku 83 ods. 4 nariadenia o dedičských veciach vyplýva, že ak bol právny úkon nakladania s majetkom pre prípad smrti urobený pred 17. augustom 2015 v súlade s právnym poriadkom, ktorý by si poručiteľ bol býval mohol zvoliť v súlade s týmto nariadením, tento právny poriadok sa považuje za právny poriadok zvolený za rozhodné právo pre dedenie.
- 53 Toto ustanovenie teda pre obdobie pred začatím uplatňovania uvedeného nariadenia zavádza domnienku voľby rozhodného práva pre dedenie, ktorá vyvoláva rovnaké právne účinky ako voľba vykonaná podľa ustanovení rovnakého nariadenia.
- 54 Ako zdôraznila Európska komisia vo svojich pripomienkach predložených Súdnemu dvoru a ako vyplýva z bodu 31 tohto rozsudku, cieľom článku 6 písm. a) a článku 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach je okrem iného zaviesť súbežnosť právomoci a rozhodného práva.
- 55 Súdny dvor totiž v rozsudku z 21. júna 2018, Oberle (C-20/17, EU:C:2018:485, body 50 a 52), rozhodol, že ako zdôrazňuje odôvodnenie 27 nariadenia o dedičských veciach, ustanovenia tohto nariadenia sú koncipované s cieľom zabezpečiť, aby orgán, ktorý koná v dedičskej veci, mohol vo väčšine prípadov uplatňovať svoje vnútroštátne právo, pričom tento cieľ má zabezpečiť súlad medzi ustanoveniami týkajúcimi sa právomoci a ustanoveniami týkajúcimi sa rozhodného práva v tejto oblasti.
- 56 Ako bolo navyše pripomenuté v bode 31 tohto rozsudku, odmietnutie vykonávať právomoc podľa článku 6 písm. a) a článku 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach má umožniť súdu členského štátu vzdať sa svojej právomoci v prospech členského štátu právneho poriadku zvoleného podľa článku 22 tohto nariadenia, keď prvý uvedený dospeje k záveru, že posledné uvedené sú vhodnejšie na konanie, a to s cieľom, aby sa umožnilo rozhodovať o sporoch súvisiacich s dedičstvom tým súdom, ktoré sú najbližšie k danému dedičstvu.
- 57 Výklad, podľa ktorého uplatňovanie rozhodného práva pre dedičstvo na základe článku 83 ods. 4 nariadenia o dedičských veciach neumožňuje odmietnutie vykonávať právomoc podľa článku 6 písm. a) tohto nariadenia, by pritom narúšal ciele uvedené v bodoch 54 a 55 tohto rozsudku.
- 58 Vzhľadom na vyššie uvedené je na tretiu otázku potrebné odpovedať tak, že článok 6 písm. a) a článok 7 písm. a) nariadenia o dedičských veciach sa majú vykladať v tom zmysle, že pravidlá právomoci stanovené v týchto ustanoveniach sa uplatnia aj vtedy, keď poručiteľ vo svojom závete vyhotovenom pred 17. augustom 2015 nezvolil rozhodné právo pre dedenie, pričom určenie tohto práva vyplýva len z článku 83 ods. 4 tohto nariadenia.

O trovách

- 59 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

- 1. Článok 7 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve sa má vykladať v tom zmysle, že na to, aby došlo k odmietnutiu vykonávať právomoc v zmysle článku 6 písm. a) tohto nariadenia v prospech súdov členského štátu, ktorého právo si zvolil poručiteľ, nie je nevyhnutné, aby súd, ktorý začal konať skôr, výslovne vyhlásil, že odmieta vykonávať svoju právomoc, ale je potrebné, aby tento úmysel jednoznačne vyplýval z rozhodnutia, ktoré v tejto súvislosti vydal.**
- 2. Článok 6 písm. a), článok 7 písm. a) a článok 39 nariadenia č. 650/2012 sa majú vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, ktorý začal konať v nadväznosti na odmietnutie vykonávať právomoc, nie je oprávnený preskúmať, či boli splnené podmienky stanovené v týchto ustanoveniach na to, aby mohol skôr konajúci súd odmietnuť vykonávať svoju právomoc.**
- 3. Článok 6 písm. a) a článok 7 písm. a) nariadenia č. 650/2012 sa majú vykladať v tom zmysle, že pravidlá právomoci stanovené v týchto ustanoveniach sa uplatnia aj vtedy, keď poručiteľ vo svojom závete vyhotovenom pred 17. augustom 2015 nezvolil rozhodné právo pre dedenie, pričom určenie tohto práva vyplýva len z článku 83 ods. 4 tohto nariadenia.**

Podpisy